

Skatteutskottets betänkande 2025/26:SkU11

Modernisering av Skatteverkets kontrollverktyg

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i lagen om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor, skatteförfarandelagen och lagen om omställningsstöd. Genom lagändringarna tas de förbud mot att verkställa granskning via telenät som finns i skatteförfarandelagen och lagen om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor bort. Förbuden gäller i dag vid revision, bevissäkring och punktskattebesök.

Vidare föreslås nya bestämmelser i skatteförfarandelagen om bevissäkring på distans som ger möjlighet att eftersöka och kopiera handlingar i avläsningsbara informationssystem. Det föreslås också en möjlighet att eftersöka och ta i anspråk tekniska och andra hjälpmedel som kan användas för att verkställa ett beslut om bevissäkring på distans. Bevissäkring på distans föreslås få ske även om den eftersökta informationen kan vara lagrad i utlandet. Som en följd av det förslaget föreslås också en ändring i lagen om omställningsstöd när det gäller möjligheten att eftersöka och ta i anspråk tekniska och andra hjälpmedel.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:107 Modernisering av Skatteverkets kontrollverktyg.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

Utskottets överväganden5

 Modernisering av Skatteverkets kontrollverktyg.....5

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag.....9

 Propositionen9

Bilaga 2

Regeringens lagförslag 10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Modernisering av Skatteverkets kontrollverktyg

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor,

2. lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244),

3. lag om ändring i lagen (2020:548) om omställningsstöd.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:107 punkterna 1–3.

Stockholm den 19 mars 2026

På skatteutskottets vägnar

Eric Westroth

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Eric Westroth (SD), Boriana Åberg (M), Marie Olsson (S), Bo Broman (SD), Kalle Olsson (S), Marie Nicholson (M), Ida Ekeröth Clausson (S), Markus Wiechel (SD), Mathias Tegnér (S), Adam Reuterskiöld (M), Ilona Szatmári Waldau (V), Cecilia Engström (KD), Jimmy Ståhl (SD), Annika Hirvonen (MP), Blåvitt Elofsson (S), Daniel Bäckström (C) och Cecilia Rönn (L).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2025/26:107 Modernisering av Skatteverkets kontrollverktyg. Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Det har inte väckts några följdmotioner med anledning av propositionen.

Utskottets överväganden

Modernisering av Skatteverkets kontrollverktyg

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i lagen om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor, skatteförfarandelagen och lagen om omställningsstöd.

Bakgrund

Den 17 februari 2025 lämnade Skatteverket in en skrivelse om förslag till ändringar i lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor, skatteförfarandelagen (2011:1244) och lagen (2020:548) om omställningsstöd. Till skrivelsen bifogades promemorian Moderna kontrollverktyg (dnr. 8-51473-2025).

Propositionen

Förbuden mot granskning via telenät tas bort

I propositionen föreslår regeringen att förbuden mot att verkställa granskning via telenät tas bort både i lagen om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor och i skatteförfarandelagen. Förbuden gäller i dag vid revision, bevissäkring och punktskattebesök. Regeringen anför att förslaget ger Skatteverket större möjligheter att använda egen teknisk utrustning för att hämta in elektronisk information som behövs för en kontroll. Syftet är att möjliggöra nya och effektivare arbetssätt samt att underlätta samverkan med kontrollerade företag.

Bestämmelserna om bevissäkring behöver anpassas till teknikutvecklingen

Regeringen gör bedömningen att det behövs bestämmelser som tillåter bevissäkring i fråga om elektroniska handlingar som är åtkomliga från en plats i Sverige, oavsett om deras fysiska lagringsplats är en annan. Vidare bedömer regeringen att det inte finns några hinder för att bevissäkring ska kunna omfatta eftersökning av elektroniska handlingar även när den eftersökta informationen är lagrad i utlandet. Regeringen anser att de föreslagna reglerna är en proportionerlig åtgärd för att möta det behov som finns till följd av teknikutvecklingen. Förslagen syftar till att anpassa regelverket om bevissäkring till den tekniska utveckling som har skett i t.ex. molntjänster, utan att ge avkall på rättssäkerheten.

En ny tvångsåtgärd, bevissäkring på distans, införs

Regeringen föreslår att det införs en ny tvångsåtgärd, bevissäkring på distans. Med bevissäkring på distans ska avses att eftersöka och kopiera handlingar som finns i ett avläsningsbart informationssystem (t.ex. i användarkonton och lagringstjänster) och som finns utanför den plats varifrån åtgärden utförs. Med avläsningsbart informationssystem avses detsamma som i lagen om hemlig dataavläsning.

Definitionen av risk för sabotage ändras

I propositionen föreslår regeringen att begreppet risk för sabotage ändras så att det avser risken för att sådant som får kontrolleras, eller som får eftersökas och tas i anspråk, undanhålls, förvanskas eller förstörs. Begreppet blir därmed oberoende av vem det är som kan komma att vidta sådana saboterande åtgärder.

Tekniska och andra hjälpmedel ska få eftersökas och tas i anspråk

Regeringen föreslår vidare att bevissäkring ska utökas till att även omfatta eftersökande och ianspråktagande av tekniska och andra hjälpmedel. Om det är nödvändigt för att verkställa ett beslut om bevissäkring på distans får tekniska och andra hjälpmedel eftersökas hos den som beslutet gäller, eller hos en företrädare för denne, och tas i anspråk.

När bevis får säkras på distans

I propositionen föreslås att en handling som behövs för en revision får eftersökas på distans i ett avläsningsbart informationssystem och kopieras för granskning om den reviderade inte har följt ett föreläggande om att lämna ut handlingen eller det finns en påtaglig risk för sabotage. Om informationssystemet inte kan antas ha använts i den reviderades verksamhet gäller detta bara om det finns särskild anledning att anta att handlingen finns i informationssystemet.

Om ett föreläggande att lämna ut en handling vid annan kontroll än revision inte har följts och det finns särskild anledning att anta att handlingen finns i ett avläsningsbart informationssystem som den som har förelagts kan antas ha använt, får handlingen eftersökas på distans i informationssystemet och kopieras för granskning.

En handling får i vissa fall också eftersökas på distans i ett avläsningsbart informationssystem och kopieras för granskning utan ett föregående föreläggande.

Bevis får säkras på distans även om den eftersökta informationen kan vara lagrad i utlandet.

Beslut om bevissäkring på distans

Regeringen föreslår vidare att beslut om bevissäkring på distans och beslut om eftersökande och ianspråktagande av tekniska och andra hjälpmedel ska fattas av förvaltningsrätten på ansökan av granskningsledaren.

Granskningsledaren får fatta interimistiska beslut om bevissäkring på distans vid revision eller efter ett föreläggande som inte har följts, om det finns en påtaglig risk för sabotage innan förvaltningsrätten kan fatta beslut och om åtgärden avser ett avläsningsbart informationssystem som kan antas ha använts i verksamhet som medför eller kan antas medföra bokförings-skyldighet enligt bokföringslagen eller som bedrivs av en annan juridisk person än ett dödsbo.

Granskningsledaren får fatta interimistiska beslut om eftersökande och ianspråktagande av tekniska och andra hjälpmedel om det finns en påtaglig risk för sabotage innan förvaltningsrätten kan fatta beslut och åtgärden ska genomföras i en verksamhetslokal.

Verkställighet av beslut

Regeringen föreslår att granskningsledaren hos Skatteverket eller Tullverket, om det kan ske obehindrat, får verkställa beslut om bevissäkring i avläsningsbara informationssystem som kan antas ha använts i verksamhet som medför eller kan antas medföra bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen eller som bedrivs av en annan juridisk person än ett dödsbo.

När ett beslut om bevissäkring verkställs på en plats får ett beslut om bevis-säkring på distans, som har samband med det förstnämnda beslutet, verkställas från samma plats.

Tekniska hjälpmedel som finns där ett beslut om bevissäkring verkställs får, om det är nödvändigt, användas för att verkställa ett beslut om bevis-säkring på distans som har samband med det förstnämnda beslutet. Om det finns synnerliga skäl får tekniska hjälpmedel tas om hand för att verkställa ett beslut om bevissäkring på distans.

Bevissäkring på distans får bara genomföras genom autentisering i det avläsningsbara informationssystem som åtgärden avser.

Skatteverket och Kronofogdemyndigheten ska få använda egna tekniska hjälpmedel för att verkställa ett beslut om bevissäkring på distans.

Regeringen anser att den befintliga regleringen ger Kronofogdemyn-digheten rätt att verkställa beslut om genomsökning på distans.

Undantag från kontroll

Regeringen anser att bestämmelserna om undantag från kontroll inte behöver förändras.

Dataskydd

Regeringen gör bedömningen att den behandling av personuppgifter som förslagen ger upphov till är förenlig med EU:s dataskyddsförordning. Vidare anser regeringen att den befintliga regleringen på personuppgiftsområdet är tillräcklig för den personuppgiftsbehandling som kan komma att ske vid myndigheterna med anledning av förslagen.

Sekretess och tillgång till information

Regeringen anser inte att det behövs några nya eller ändrade bestämmelser om sekretess.

Säkerhetsfrågor

Regeringen anser inte att det behövs några nya eller ändrade bestämmelser om informationssäkerhet.

Lagstiftning som hänvisar till skatteförfarandelagen

Regeringen föreslår att den nya åtgärden eftersökande och ianspråktagande av tekniska och andra hjälpmedel även ska kunna tillämpas vid kontroll av företag som har fått omställningsstöd.

Förslagets förenlighet med EU-rätten

Förslagen bedöms vara förenliga med EU-rätten. Regeringen anför att det dessutom pågår ett arbete med en tullreform inom EU efter förslag från kommissionen den 17 maj 2023. En del av det reformarbetet syftar till att inrätta en gemensam tulldatabas och förbättra möjligheter till riskhantering och tullkontroll inom EU.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026. Regeringen anser inte att det behövs några övergångsbestämmelser.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion med anledning av propositionen. Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anføres i propositionen bör anta regeringens lagförslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:107 Modernisering av Skatteverkets kontrollverktyg:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2020:548) om omställningsstöd.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 5 § lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

5 §²

Upplagshavaren ska på begäran ge Skatteverket tillfälle att använda tekniska hjälpmedel för att granska lagerbokföring, om lagerbokföringen kan uppfattas endast med sådana hjälpmedel.

Första stycket gäller inte, om

1. upplagshavaren tillhandahåller en kopia av lagerbokföringen, och
2. lagerbokföringen utan svårighet kan granskas med tekniska hjälpmedel som Skatteverket har tillgång till.

I det fall som avses i andra stycket ska upplagshavaren ge Skatteverket möjlighet att kontrollera att kopian stämmer överens med den upptagning som finns hos upplagshavaren.

Vid granskning enligt första stycket eller kontroll enligt tredje stycket får bara de tekniska hjälpmedel och sökbegrepp användas som behövs för att tillgodose syftet med kontrollen. *Granskningen får inte verkställas via telenät.*

Vid granskning enligt första stycket eller kontroll enligt tredje stycket får bara de tekniska hjälpmedel och sökbegrepp användas som behövs för att tillgodose syftet med kontrollen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2024:735.

² Senaste lydelse 2013:1077.

2 Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs i fråga om skatteförfarandelagen (2011:1244)

dels att 41 kap. 10 §, 45 kap. 1, 2, 8, 9, 13 och 14 §§ och 69 kap. 3, 4 och 9 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 45 kap. 7 a och 11 a §§ och 69 kap. 9 a §, och närmast före 45 kap. 11 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

41 kap.

10 §

Den reviderade ska på begäran ge revisorn tillfälle att använda tekniska hjälpmedel för att granska upptagning som kan uppfattas bara med sådana hjälpmedel.

Första stycket gäller inte om

1. den reviderade tillhandahåller en kopia av upptagningen, och
2. kopian utan svårighet kan granskas med tekniska hjälpmedel som revisorn har tillgång till.

I det fall som avses i andra stycket ska den reviderade ge revisorn möjlighet att kontrollera att kopian stämmer överens med den upptagning som finns hos den reviderade.

Vid granskning enligt första stycket eller kontroll enligt tredje stycket får bara de tekniska hjälpmedel och sökbegrepp användas som behövs för att tillgodose syftet med revisionen.
Granskningen får inte verkställas via telenät.

Vid granskning enligt första stycket eller kontroll enligt tredje stycket får bara de tekniska hjälpmedel och sökbegrepp användas som behövs för att tillgodose syftet med revisionen.

45 kap.

1 §

I detta kapitel finns bestämmelser om

- definitioner (2 §),
- revision i den reviderades verksamhetslokaler (3 §),
- eftersökande och omhändertagande av handlingar (4–11 §§),
 - *eftersökande och ianspråktagande av tekniska och andra hjälpmedel (11 a §),*
- försegling av lokal, förvaringsplats eller annat utrymme (12 §),
- beslut om bevissäkring (13–16 §§), och
- behörig förvaltningsrätt (17 §).

2 §

Med bevissäkring avses följande tvångsåtgärder:

1. revision i den reviderades verksamhetslokaler enligt 3 §,

2. eftersökande och omhändertagande av handlingar enligt 4–11 §§, *samt*

3. försegling av lokal, förvaringsplats eller annat utrymme enligt 12 §.

Med risk för sabotage avses att det finns risk för att *den som bevissäkringen gäller kommer att undanhålla, förvanska eller förstöra det som får kontrolleras.*

2. eftersökande och omhändertagande av handlingar enligt 4–11 §§,

3. eftersökande och ianspråktagande av tekniska och andra hjälpmedel enligt 11 a §, *samt*

4. försegling av lokal, förvaringsplats eller annat utrymme enligt 12 §.

Med bevissäkring på distans avses att med stöd av första stycket 2 eftersöka och kopiera handlingar i ett avläsningsbart informationssystem som finns utanför den plats varifrån tvångsåtgärden utförs. Med avläsningsbart informationssystem avses detsamma som i lagen (2020:62) om hemlig data-avläsning.

Med risk för sabotage avses att det finns risk för att *sådant som får kontrolleras, eller som får eftersökas och tas i anspråk enligt 11 a §, undanhålls, förvanskas eller förstörs.*

7 a §

En handling som behövs för en revision enligt 3 § eller 41 kap. får eftersökas genom bevissäkring på distans i ett avläsningsbart informationssystem och kopieras för granskning om

1. *den reviderade inte har följt ett föreläggande enligt 41 kap. 12 § om att lämna ut handlingen, eller*

2. *det finns en påtaglig risk för sabotage.*

Om informationssystemet inte kan antas ha använts i den reviderades verksamhet gäller första stycket bara om det finns särskild anledning att anta att handlingen finns i informationssystemet.

8 §

Om ett föreläggande att lämna ut en handling vid annan kontroll än revision inte har följts och det finns särskild anledning att anta att

handlingen finns hos den som har förelagts, får handlingen eftersökas och tas om hand för granskning.

Om det finns särskild anledning att anta att handlingen finns i ett avläsningsbart informationssystem som den som har förelagts kan antas ha använt, får handlingen eftersökas genom bevissäkring på distans i informationssystemet och kopieras för granskning.

9 §

Hos den som inte får revideras men som kan föreläggas att lämna uppgift enligt 37 kap. 10 § får handling som han eller hon kan föreläggas att lämna uppgift om eftersökas och tas om hand för granskning utan ett föregående föreläggande om det finns

1. särskild anledning att anta att handlingen kommer att påträffas hos personen,
2. en påtaglig risk för sabotage om personen föreläggs, och
3. ett betydande intresse av att handlingen granskas.

Om det finns särskild anledning att anta att handlingen kommer att påträffas i ett avläsningsbart informationssystem som den som avses i första stycket kan antas ha använt, får handlingen eftersökas genom bevissäkring på distans i informationssystemet och kopieras för granskning utan ett föregående föreläggande under de förutsättningar som anges i första stycket 2 och 3.

Granskningen ska ske på annan plats än hos den som bevissäkringen gäller.

Eftersökande och ianspråktagande av tekniska och andra hjälpmedel

11 a §

Om det är nödvändigt för att verkställa ett beslut om bevissäkring på distans får tekniska och andra hjälpmedel eftersökas och tas i anspråk hos

1. den som beslutet gäller, eller
2. en företrädare för denne.

13 §

Beslut om bevissäkring enligt 3 och 6–9 §§ fattas av förvaltnings-

Beslut om bevissäkring enligt 3, 6–9 och 11 a §§ fattas av förvalt-

rätten på ansökan av granskningsledaren. ningsrätten på ansökan av granskningsledaren.

Beslut enligt 4, 5 och 12 §§ fattas av granskningsledaren.

14 §

Granskningsledaren får besluta om bevissäkring enligt 3 och 6–8 §§ om Granskningsledaren får besluta om bevissäkring enligt 3, 6–8 och 11 a §§ om

1. det finns en påtaglig risk för sabotage innan förvaltningsrätten kan fatta beslut, samt

2. åtgärden ska genomföras i en verksamhetslokal.

2. åtgärden ska genomföras i en verksamhetslokal eller i ett avläsningsbart informationssystem som kan antas ha använts i verksamhet som

a) medför eller kan antas medföra bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen (1999:1078), eller

b) bedrivs av en annan juridisk person än ett dödsbo.

Om granskningsledaren har beslutat om åtgärd enligt första stycket, ska han eller hon så snart som möjligt och senast inom fem dagar ansöka om bevissäkring hos förvaltningsrätten. Om granskningsledaren inte gör någon ansökan eller om förvaltningsrätten avslår ansökan, ska omhändertagna handlingar lämnas tillbaka och övriga insamlade uppgifter förstöras.

Om den som beslutet om bevissäkringen gäller har försatts i konkurs när handlingarna ska lämnas tillbaka, ska handlingarna överlämnas till konkursförvaltaren och den som bevissäkringen gäller underrättas om överlämnandet.

69 kap.

3 §

Kronofogdemyndigheten verkställer beslut om bevissäkring på begäran av granskningsledaren. Granskningsledaren får dock verkställa beslut om bevissäkring i verksamhetslokaler, om det kan ske obehindrat.

Om det kan ske obehindrat får granskningsledaren också verkställa beslut om bevissäkring på distans i avläsningsbara informationssystem som kan antas ha använts i verksamhet som

1. medför eller kan antas medföra bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen (1999:1078), eller

2. bedrivs av en annan juridisk person än ett dödsbo.

4 §

Verkställighet av beslut om bevissäkring ska genomföras så att den inte vållar den som beslutet gäller större kostnader eller olägenheter än vad

som är nödvändigt. Utan särskilda skäl får ett beslut inte verkställas mellan kl. 19.00 och kl. 8.00.

Då ett beslut om bevissäkring verkställs på en plats får ett beslut om bevissäkring på distans, som har samband med det förstnämnda beslutet, verkställas från samma plats.

9 §

Tekniska hjälpmedel som finns där beslutet verkställs får användas om det är nödvändigt.

Sådana hjälpmedel får också användas för att verkställa ett beslut om bevissäkring på distans om beslutet enligt 4 § verkställs från samma plats som ett annat beslut om bevissäkring.

Om det finns synnerliga skäl får tekniska hjälpmedel tas om hand.

9 a §

Bevissäkring på distans får bara verkställas genom autentisering i det avläsningsbara informations-system som åtgärden avser.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (2020:548) om omställningsstöd

Härigenom föreskrivs att 14 § lagen (2020:548) om omställningsstöd ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §

För att kontrollera ett företag som har fått omställningsstöd får Skatteverket genomföra revision i den reviderades verksamhetslokaler, eftersöka och omhänderta handlingar samt försegla lokal, förvaringsplats eller annat utrymme. I fråga om bevissäkring gäller bestämmelserna i 45 kap. och 69 kap. 2–12 §§ skatteförfarandelagen (2011:1244).

För att kontrollera ett företag som har fått omställningsstöd får Skatteverket genomföra revision i den reviderades verksamhetslokaler, eftersöka och omhänderta handlingar, *eftersöka och ta i anspråk tekniska och andra hjälpmedel* samt försegla lokal, förvaringsplats eller annat utrymme. I fråga om bevissäkring gäller bestämmelserna i 45 kap. och 69 kap. 2–12 §§ skatteförfarandelagen (2011:1244).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.